

Republika Srbsko

MINISTERSTVO OSVETY, VEDY A TECHNOLOGICKÉHO ROZVOJA
ÚSTAV PRE HODNOTENIE KVALITY VZDELÁVANIA A VÝCHOVY
VOJVODINSKÝ PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

ZÁVEREČNÁ SKÚŠKA NA KONCI ZÁKLADNÉHO VZDELÁVANIA A VÝCHOVY

školský rok 2018/2019

TEST

SLOVENSKÝ JAZYK

POKYNY

- Test obsahuje **20** úloh, ktoré treba vyriešiť za **120** minút.
- Každú úlohu pozorne prečítaj, porozmýšľaj o tom, čo sa v úlohe žiada, a o spôsobe, ako ju vyriešiš (zakrúžkovať, pospájať, podčiarknuť, dopísať a iné).
- Píš čitateľne a dbaj, aby tvoje odpovede boli zrozumiteľné, ale aj gramaticky a pravopisne správne.
- Pri riešení úloh, v ktorých sa od teba žiada, aby si niečo dopísal, vždy používaj úplné názvy; skratky sa nedovoľujú (napríklad treba napísať podstatné meno, a nie p. m. alebo pod. m., napísať lokál, a nie lok. a podobne).
- Vyplň test **perom** (počas práce môžeš používať grafitovú ceruzku a gumičku).
- Odpovede napísané perom sa nesmú prečiarkovať alebo opravovať.
- Do štvorčeka, ktorý sa nachádza na pravej strane úloh, nič nepíš. Je to priestor, kde majú učitelia, ktorí opravujú testy, napísať počet bodov. Nič nepíš ani na tejto a poslednej strane.
- Ak s prácou skončíš skôr, odovzdaj test a potichu vyjdi, aby si ostatných žiakov nevyrušoval.

Želáme ti veľa úspechov v práci!

1. Pozorne prečítaj nasledujúci text a urč, o aký druh textu a slohového postupu v ňom ide.

Hortenzia potrebuje chladnejší polotieň chránený pred vetrom a kyslú pôdu zloženú z rašeliny, ihličnatej zeminy, piesku a humusu. Kyslosť pôdy rozhoduje o jej farbe kvetov. Tento rok môže mať ružové kvety, hoci minulý rok kvitla na modro. Farbu ovplyvňuje aj vek rastliny a jej časti, preto konáriky jedného kríka môžu byť nositeľmi kvetov rôznych farieb. Najčastejšie sa stretávame s odtieňmi karmínovočervenej, bledofialovej, bielej či ružovej.

Z internetu: <http://www.domarada.sk/news/ruzova-ci-radsej-modra-hortenzia>

Zakrúžkuj písmeno pred správnu odpoveďou.

- a) vecný text, v ktorom je použitý opisný slohový postup
b) umelecký text, v ktorom je použitý opisný slohový postup
c) vecný text, v ktorom je použitý rozprávací slohový postup
d) umelecký text, v ktorom je použitý rozprávací slohový postup

2. Pozorne prečítaj uvedený text z knihy *Antológia slovenskej poézie 20. storočia* Vítazoslava Hronca. Sú to bibliografické záznamy uverejnených diel Miroslava Válka. Na čiary napíš požadované údaje.

BIBLIOGRAFIA

Knižky básní: *Dotyky* (1959, 1971, 1972, 1977, 1982), *Príťažlivosť* (1961, 1984), *Nepokoj* (1963), *Milovanie v husej koži* (1965), *Tri knihy nepokoja* (1967), *Štyri knihy nepokoja* (1971, 1973, 1975), *Súvislosti* (1973), *Slovo* (1976, 1979), *Zakázaná láska* (1977, 1980), *Z vody* (1977), *Pieseň o lese* (1979, 1980), *Päť poém* (1982).

- a) Básnická zbierka *Súvislosti* vyšla roku _____
b) Básnická zbierka *Štyri knihy nepokoja* vyšla v _____ vydaniach.
c) Roku 1971 vyšli zbierky básní _____.

3. Pozorne prečítaj úryvok z textu J. Leikerta *Osobnosti Slovenska*.

Ondrej Nepela

Fešák, vzácny elegán bez lacného úspechu. Ondrej Nepela (22.1.1951), slávny krasokorčuliar drobnej postavy, brázdil svetové ľadové plochy v 60. – 70. rokoch minulého storočia. A svoju cestu lemoval medailami. Lidové noviny v Prahe o ňom napísali: „Viac dráč ako čarodej ľadu. Ruval sa, čo to dalo. Takmer vždy predviedol, čo sa naučil.“ Tak si ho pamätajú všetci skôr narodení. Nepelovým krasokorčuliarskym vzorom bol Karol Divín, ktorému sa chcel podobať, preto húževnato, trpezlivo a cieľavedome trénoval. Motív úspechu bol jeho veľkou hnacou silou po celý život. Krasokorčuľovaniu podriadil všetko. Roky vstával zavčasu ráno, aby bol už od šiestej na ľade, potom išiel do školy a popoludní zase na tréning. Až do maturity nemal v škole žiadne privilégiá, a to ani vtedy, keď bol už svetoznámy pretekárom. Usilovnosť a cieľavedomosť sa mu vyplatili, už ako trinásťročný sa v roku 1964 predstavil svetu na IX. zimných olympijských hrách v Innsbruku. Najväčšej slávy sa mu dostalo v roku 1972, keď sa na XI. zimných olympijských hrách v japonskom Sappore stal víťazom. Exceloval v povinných cvikoch. Už v roku 1965 získal prvý titul majstra Československa a až do roku 1973 tento titul neprepustil nikomu inému, s výnimkou roku 1970, keď sa pre chorobu majstrovstiev nezúčastnil. S vrcholovým športom sa rozlúčil ako dvadsaťpäťročný. Od roku 1976 bol trénerom v Nemecku. Tam 2. februára 1989 zomrel na nevyliciteľnú chorobu.

Na svetového športovca a Ondreja Nepelu sa na Slovensku nezabudlo. V roku 2000 bol vyhlásený za najúspešnejšieho slovenského športovca 20. storočia.

Zakrúžkuj písmeno pred správnu odpoveďou.

A. Koľko titulov majstra Československa získal Ondrej Nepela?

- a) 7
- b) 8
- c) 9
- d) 10

B. Citát v texte začína slovami:

- a) Lidové noviny v Prahe o ňom napísali...
- b) Viac dráč ako čarodej ľadu.
- c) Ruval sa, čo to dalo.
- d) Takmer vždy predviedol, čo sa naučil.

4. Rozdeľ jednotlivé slová a utvor vety. Napiš ich bezchybne.

lietajúci koberec savznášal v horúcom povetří bagdadu

nebezpečenstvo sa blížilo a bolo zrazu väčšie a väčšie

5. Zakrúžkuj písmeno pred tým ospravedlnením, ktoré je správne napísané.

a) 10. 3. 2019 – Horúčka. Ďakujem.

Koľárová

b) Vážení pán profesor,

ospravedlňte, prosím, neprítomnosť mojej dcéry Anny Srnkovej na vyučovaní v dňoch 12. 11. – 13. 11. 2018. V uvedených dňoch sa zúčastnila na šachovom turnaji v Novom Sade.

Ďakujem a srdečne pozdravujem.

15. 11. 2018

Katarína Srnková

c) Ospravedlňujem Elenu, že nebola na hodine dejepisu, ale keďže sa jej pokazil bicykel, pešo nestihla. S pozdravom otec

Baláž

d) Prepačujem sa za meškanie do školy z dôvodu zaspánia. Pokazil sa budík.

Ďakujem za pochopenie. 19. 2. 2019

6. Pozorne prečítaj vety a zakrúžkuj jedno z vyznačených slov, ktoré je správne napísané.

a) Lesom sa ozývalo **zavýjanie/zavíjanie** vlkov.

b) Mama včera uvarila **hovedziu/hovädziu** polievku.

c) Túlavé **psy/psi** obhrýzali zvyšky mäsa.

d) Veľký dom je preňho veľký **prepich/prepych**.

7. Do slov a slovných spojení dopíš chýbajúcu spoluhlásku.

nô__ka, prídem hne__, pro__ba, padá sne__, ro__prestretý obrus, pra__víri, o__písať,

kre__ba, vla__mešká, je__ko, ni__dy, dve halú__ky, poro__právať sa

8. Pozorne prečítaj uvedené vety a podčiarkni v nich slová cudzieho pôvodu.

- a) Včera v našom meste hosťoval zahraničný cirkus.
- b) Chýrečný virtuóz hrá na viole a diriguje.
- c) Vojvodinskí žurnalisti sa stretli na medzinárodnej konferencii.
- d) Zo zimnej olympiády sa vrátili so zlatou medailou.

9. Pozorne prečítaj výklad slova hotel zo Slovníka súčasného slovenského jazyka hl a odpovedz na otázky.

hotel [-t-]-la L -li- pl.N -ly m.<fr.> podnik, zariadenie určené na prechodné ubytovanie, obyč. poskytujúci aj občerstvenie, stravovanie a možnosti relaxu: *luxusný, päťhviezdičkový, klimatizovaný h. hotelík*-ka pl.N -ky m. zdrob.: *ubytovať sa v útulnom hotelíku*; **hotelisko** -ka -lísk s., v sg i m. zvel.: *na horských lúkach vyrástli panelové hoteliská*

- a) Zdrobnené podstatné meno od slova hotel znie _____ a je _____ rodu.
- b) Podstatné meno hotel je _____ pôvodu.
- c) Lokál jedotného čísla podstatného mena hotel je _____.

10. Zakrúžkuj písmená pred riadkami, v ktorých nie sú všetky slová plnovýznamové.

- a) ľahký, skriňa, a, pomaly, umývať
- b) slovenský, tichá, uteká, po anglicky, pri
- c) šaty, čierne, ujoy, veselo, trikrát
- d) mnoho, och, samozrejme, späť, milý

11. Zakrúžkuj správnu odpoveď. Ktorá veta je zvolacia?

- a) Pod' už domov!
- b) Kiežby už bolo pekné počasie!
- c) Choď si písať domáce úlohy!
- d) Óó, to je nádherné!

12. Pozorne prečítaj vety a všimni si podčiarknuté vetné sklady.

- a) Na vlhkých miestach sa darí aj lieske, aj vrbam.
- b) Helena, prinesiem ti modrú, či červenú vetrovku?
- c) Videla som, ako Eva s Petrou utekali na autobus.
- d) Prídem k vám buď v pondelok, alebo v utorok.

Zakrúžkuj správnu odpoveď.

Vo všetkých štyroch vetách sú podčiarknuté priradovacie sklady.

ÁNO NIE

13. Zakrúžkuj písmeno pred riakom, v ktorom sú len slová, v ktorých neplatí rytmický zákon.

- a) prítmie, piesní, kohútí, výhier, dievkam
- b) trnie, priadzí, mestám, cigánstiev, krokodílí
- c) schôdzí, horárni, diviačí, prítmie, výziev
- d) cigánstiev, ceruzám, básní, netopierí, vôní

14. Pozorne prečítaj vety a vyhľadaj v nich archaizmy. Na čiaru za každou vetou napíš vhodné spisovné slovo, ktorým je dnes archaizmus nahradený.

- a) Malé deti po narodení ukladali do belčova. _____
- b) Lucka vošla do sklepu so šatami a látkami. _____
- c) Priniesla od šustera krásne kožené topánky. _____
- d) Zlodeja vo vinici chytili a posadili do áreštu. _____

15. Pozorne prečítaj úryvok z poviedky *O prvom bozku a o prvom živom škorpióne* Martina Prebudilu a zakrúžkuj písmeno pred správnou odpoveďou.

Milan starcovi všetko vyrozprával a ukázalo sa, že sa ten v škorpiónoch veľmi dobre vyzná. Po kratšej chôdzi zastali pri jednom strome, stavec sa zohol a do cigaretovej škatuľky vložil Milanov darček pre Janu. Milan sa poďakoval a bežal do izby.

Celú noc nemohol spať. Stále rozmyšľal o tom, či Janina odmena za škorpióna konečne bude ten dlhoočakávaný, skutočný bozk, alebo ho nedajbože znova odbaví tým svojim úsmevom. Pred raňajkami, keď chcel odovzdať Jane škatuľku so škorpiónom, cítil sa ako hrdina, ba ako princ, ktorý svojej princeznej nesie najvzácnejší poklad na svete.

Hlavná postava tohto úryvku je:

- a) stavec
- b) Milan
- c) Jana

16. Pozorne prečítaj úryvok z románu *Vzrušujúce leto* autora Alexandra Popovského.

Duško dohral pieseň a pokračoval s improvizáciou. V tej chvíli sa objavili dievčatá, ktoré baletnými krokmi a pohybmi pričarovali vlny jazera. Mali oblečené modré šatôčky, pohybovali sa rytmicky, podľa hudby. Potom na scénu vystúpila Marika v plavkách, tmavá farba plaviek sa zlievala do jedného celku s ohoreným telom. Dievča po prstoch podišlo najskôr k Duškovi a uklonilo sa. Potom niekoľkokrát, ľahko ako motýľ ho obišla a odtancovala k Milemu. V tej chvíli Mile už končil obraz. Marika ľadnými pohybmi krúžila vôkol neho, občas zastala, aby sa pozrela na obraz. Tancovala ľahko a publikum začalo tleskať, lebo malo dojem, že na Mileho maliarske dielo si sadá ozajstný motýľ.

Zakrúžkuj písmeno pred vetou, ktorá vyplýva z textu.

- a) V úryvku je zobrazené bábkové predstavenie pre deti.
- b) Marika mala oblečené modré šatôčky a vystupovala ako baletka.
- c) Duško maľoval obraz a Mile hral na gitare.
- d) Dej sa odohráva na scéne, vystupujú dievčatá a dvaja chlapci.

17. Prečítaj uvedený úryvok.

Prišla zásielka od Štúra. Okrem Štúrovho listu, písaného po nemecky, adresovaného osvietenej panej, prišiel aj balík novín. Všetky čísla Slovenských národných novín i Orla tatranského. Adelkina radosť nebola o nič menšia než radosť moja. Najvzrušujúcejšie na celej veci bolo, že Štúr napísal sám od seba.

- Rozprávaj mi niečo o ňom Evka! – povedala Adelka zrazu polohlasne. Nevyslovila jeho meno. Nemusela. Keď v prvé dni ustavične spomínala baróna, myslela pri tom na Štúra. Vedela som: ak mám rozprávať o ňom, tak to môže byť len o Štúrovi. Chcela som, aby ho Adelka videla tak, ako som ho videla ja. Starostlivo som hľadala v pamäti všetko, čo mi tam utkvelo z domu, z rozhovoru s otcom. Rozprávala som Adelke, ako Štúr vedel oduševniť mladých študentov, čo prišli do Prešporka zo všetkých končín Slovenska – mnohí ešte nevedomí a nejuden aj v cudzích vodách plávajúci. Štúr vedel dať všetkým spoločný cieľ.

Keď som skončila, obidve sme sa odmlčali. Adelka odrazu vstala a zišla po schodoch do zelenej izby, kde mali klavír. Zo strún klavíra zaznel zvuk nesmierne lahodný. Čosi nevýslovne sladké a uspokojujúce vychádzalo spod jej prstov. Bolo to ako šumenie splavu v letné noci. Nevie, ako dlho trvalo očarenie, aké som dovtedy v živote nepoznala. V tú noc som po prvý raz nazrela do Adelkinej duše. Možno hlbšie, než som tušila. A objavila som tam čosi, k čomu by sa Adelka vtedy ani za svet nebola priznala: že Štúr na ňu zapôsobil hlbšie než jej dovtedajší citelia. Darma sa pretvarovala, oči ju vždy prezradili.

Ludo Zúbek: *Jar Adely Ostrolúckej*

Zakrúžkuj správnu odpoveď. Ktorý slohový postup a jazykový štýl je použitý v ukážke?

- a) rozprávací slohový postup
- b) opisný slohový postup
- c) rozprávací slohový postup
- d) informačný slohový postup

18. Z uvedených žánrov podčiarkni len tie, ktoré patria k dráme:

rozprávka, tragédia, rozhlasová hra, opereta, novela, balada, film,
televízna inscenácia, legenda, bábková hra

19. Pozorne prečítaj úryvky z prózy *Zlodeji* Dušana Duška a zakrúžkuj správnu odpoveď.**A.**

Zavreli ma do studenej a holej miestnosti. Po dvoch hodinách som začal uvažovať, či som naozaj niečím neprevinil, či som naozaj niečo nespáchal. Sedel som na úzkej lavici, okrem nej bol v miestnosti už len stôl; okno bolo zamrežované.

Ničomu som nerozumel: v hlave mi ešte stále svietil zelený jas uličky a svetla z listov jabloni, hlúpy máj a hlúpa sobota.

Spomínal som si na staré hriechy: na osu, ktorú som zabil a hodil do popolníka, na jej suché telíčko, ktoré zrazu ožilo, keď som k zadočku priložil horiacu cigaretu.

B.

„To sem nepatrí!“

„Ale patrí,“ povedal som.

Vypočúvali ma dvaja: jeden z nich sa so mnou rozprával, druhý, o voľačo menší, iba písal. Stroj diabolsky rachotil a škrípal.

„Nás nezaujímajú ľudia. Mená. Kde sa stretávali, to vieme, ale chceme vedieť ďalšie mená.“

„Ale ja o ničom neviem,“ povedal som, „Mne ukradli bicykel, volal som sem a povedali mi, aby som k vám prišiel, že spíšeme zápisnicu.“

Zakrúžkuj správnu odpoveď.

a) V obidvoch úryvkoch je zastúpený dialóg.

b) V obidvoch úryvkoch je zastúpený vnútorný monológ.

c) V prvom úryvku je zastúpený dialóg a v druhom úryvku je zastúpený vnútorný monológ.

d) V prvom úryvku je zastúpený vnútorný monológ a v druhom úryvku je zastúpený dialóg.

20. Pozorne prečítaj uvedené texty a každý z nich zaraď do literárneho druhu a literárneho žánru tak, že na čiaru za vetou napíšeš vhodné číslo. (Pod textami je šesť odpovedí. Iba tri z nich sú správne.)

A.

Peter sa šibalsky usmial a sadol si do druhej lavice k Danuši, lebo iba tam bolo voľné miesto. Pani učiteľka celú hodinu vysvetľovala, ale nikto z nás ju poriadne nepočúval. Všetci sme jedným očkom poškúľovali po novom spolužiakovi, ktorému z vrecka trčali karty *Čierny Peter*. _____

Dana Podracká: *Čierny Peter*

B.

Pravdaže láska býva veľmi šťastná
ba možno trochu... priveľa
a keď sa dvere zatvoria
vytratiť by sa oknom vedela _____

Jacques Prévert: *Prostá ako dobrý deň*

C.

Výstup 2.

Anička, Miško

ANIČKA (*keď Miško dvere otvorí, vytrčí doň ruky a skríkne*): Medved'!

MIŠKO (*vo sviatočnom obleku, s paličkou v ruke, vo dverách sa usmeje*): Ba hádam líštička!
(*Vstúpi, klobúk a paličku drží v ruke.*)

ANIČKA (*vyčítave*): Zas? Ja som nie falošná. (*Idú do poredia.*)

MIŠKO: No, veď nie naozaj. To som ja iba, že čo ty na to. (*Podáva jej ruku.*)

Jozef Gregor Tajovský: *Ženský zákon*

1. epika – ľubostná báseň

4. dráma – rozhlasová hra

2. dráma – divadelná hra

5. lyrika – ľubostná báseň

3. lyrika – poviedka

6. epika – poviedka

